

امیرمهدی حکیمی، مستندساز مشهدی، از مستندسازی در حوزه دین می‌گوید

آسیب مستندسازی دینی نبود شناخت از سینما و دین

محمد عنبرسوز

گفت و گوی ویژه

بیشتر فرهنگ دوستان مشهدی، امیرمهدی حکیمی را با سمت های اجرایی و آثار مکتوبش می شناسند. درحالی که مدیرعامل موسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی، در مقام یک هنرمند نیز، در عرصه تولید آثار هنری، فعالیت می کند. مهدی که به دنیا آمد، اثر این هنرمند در دو بخش شهیدآوینی وبخش ملی سیزدهمین دوره جشنواره سینما حقیقت حضور پیدا کرد که در بخش ملی، نامزد دو جایزه بهترین صداگذاری و بهترین نویسندگی گفتار متن شد و در بخش بهترین نویسندگی گفتار متن، جایزه نهایی را به خودش اختصاص داد. علاوه بر این، پس از چند حضور در جشنواره های خارجی ازجمله کشور برزیل، این مستند به تازگی در هشتمین جشنواره فیلم شهر هم حضور یافته است که دو جایزه بهترین کارگردانی فیلم بلند مستند وبهترین تهیه کنندگی فیلم مستند را دریافت کرد. به بهانه نزدیک شدن احتمالی به اکران مستند «مهدی که به دنیا آمد»، گفت وگویی این چهره فرهنگی با شهرآرا درباره سینمای مستند و مضامین دینی در این مدیوم را از نظر می گذرانید.

● مردم و فعالان فرهنگی مشهد، شما را بیشتر در مقام یک مدیر فرهنگی می شناسند، این درحالی است که فعالیت های هنری پر دامنه ای هم در کارنامه تان دیده می شود.

چطور به مستندسازی روی آوردید؟ به عنوان یک طلبه که سال ها در حوزه های مختلف علوم اسلامی، مطالعه و پژوهش کرده و دغدغه های پر رنگ دینی داشته است، از همان آغاز راه، دبلیستگی خاصی به جهان هنر و ادبیات داشتیم، از شعر وداستان گرفته تا عکاسی و سینما. سینما برای من همیشه هنری بسیار ارزشمند بوده است و از اواسط دهه ۸۰ که دوره های فیلم سازی برای طلبه ها برگزار می کردم، با این هنر مانوس بودم. با این حال سال ها بود که مشغله های مختلف اجازه نمی داد به تنظیم اثر سینمایی تولید کنم.

در مهر ۹۶ که تقریبا مصادف با ایام محرم بود. فرصت یافتم به ایده ای که سال ها ذهنم را درگیر کرده بود، بپردازم. موضوع روضه حضرت ابابعدا...^(۲) در جهان پرپیاهوی ما وانعکاس آن در دنیای سکوت جامعه ناشنوایان، از سال ها پیش از آن و پس از مشاهده هیئت ناشنوایان، در ذهنم شکل گرفته بود، دغدغه ای که در اثر آشنایی با دوستی که مشغول فعالیت تبلیغی برای ناشنوایان بود، دوباره اوج گرفت. این گونه بود که با همراهی دوست عزیزم، حجت بامروت که تجربه همکاری های متعدد در فعالیت های هنری مختلفی -ازجمله عکاسی، داستان، زیبایی شناسی و...- رداشته ایم، پروژه مهدی که به دنیا آمد، را شروع کردیم، اثری که نخستین کار من در حوزه مستند محسوب می شد وساخت آن حدودا دو سال به طول انجامید.

● بازوردها چگونه بود؟

شیوه روایتگری این مستند، توجه واستقبال مخاطبان را به دنبال داشت و خددا را شکر می کنم که بازخورد خوبی ازسوی افرادی که تا به حال فیلم رادیده اند، دریافت کرده ام. این مستند در نوبت اکران گروه هنروتجربه قرار دارد و امیدوارم بر روی پرده سینما به نمایش درآید. من از مخاطبان طیف های مختلف،

در ادامه حضور بین المللی اثر سینماگر مشهدی

«برنده» راهی اوکراین می شود

نامزدی پروانه زرین فیلم کوتاه سی وچهارمین دوره جشنواره فیلم های کودکان ونوجوانان، دبپلم افتخار پنجاه ویکمین دوره فیلم رشد و تندیس بهترین فیلم کوتاه چهارمین جشن سیمیرغ سینمای خراسان، از موفقیت های جشنواره های داخلی این فیلم است.

داستان فیلم «برنده، درمورد دوچرخه جدید وحید است که پدرش به منظور شرکت در مسابقه برای او تهیه کرده است و شباهت زیادی به دوچرخه دزدیده شده دوستش علیرضا دارد.

که از آن میان می توانم به مستند «در این بهشت بی پایان» درباره حرم مطهر رضوی اشاره کنم وسوژه متفاوت دیگری که در حوزه فرهنگ رضوی طراحی شده است واحتمالا در لبنان، سوریه وایران تهیه خواهد شد.

● رویکرد شما در مستندسازی، محتوامحور

است یا اولویت تان با فرم و تکنیک است؟ اعتقاد شخصی من، این است که هنرمند باید صاحب اندیشه باشد واز قالب هنر برای عرضه آن اندیشه استفاده کند. آشنایی با جهان ها وعلوم مختلف، از دین و جامعه وسیاست گرفته تا مردم شناسی وروان شناسی، هنرمند را برای رو به رو شدن با سوژه های خاصی آماده می کند، هرچند منکر این قضیه نیستم که گاهی هم ممکن است خود سوژه ها جرقه هایی را در ذهن هنرمند ایجاد کنند، با این همه من پشتوانه فکری ومحتوایی مستندسازرا، درمقایسه با تسلط او بر تکنیک ها، دارای اولویت می دانم، هرچند که منکر اهمیت تسلط بر مدیوم و تکنیک هم نیستم. وقتی که تسلط بر موفه های تکنیکی بر پشتوانه فکری مستند ساز برتری داشته باشد، کار به اصطلاح فرم زده می شود. برعکس، زمانی که توجه به محتوا و اندیشه از حد بگذرد وتسلط بر مدیوم به حاشیه برود، کارها شعارزده از آب درمی آید.

در عرصه مستند سازی، تسلط بر سایر هنرها هم ضروری است؛ مثلا مستند ساز نمی تواند بدون آشنایی با هنر عکاسی وتسلط بر اصول مربوط به قاب بندی ها، کار خود را به شکل مطلوبی به سرانجام برساند. آشنایی با بنیاد های علمی روايت وادبیات داستانی، یکی دیگر از لوازم مستندسازی است وبه طور کلی می توان گفت که آشنایی با هنرهای مختلف، برای مستندساز ضروری است.

● چه آسیب هایی، سینمای مستند دینی در ایران را از حرکت مطلوب خود بازمی دارد؟ به نظر من، مهم ترین آسیب در عرصه مستند های دینی به دو گروه از افرادی بازمی گردد که ممکن است به سراغ تولید این آثار بروند. از یک طرف کسانی هستند که دغدغه های جدی دینی دارند، اما

آشنایی کافی با موفه های فرمی مدیوم ندارند. ازسوی دیگر، دوستانی به این حوزه ورود می کنند که شناخت دینی حوزه ودر موسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی نمی توانم شخصا مشغول ساخت اثر جدیدی بشوم، با این حال در موسسه، فعالیت های مختلفی رادر عرصه مستندسازی انجام داده ایم

و پژوهشی آن ها چندان عمیق نیست، اما به لحاظ تکنیکی تسلط درخورتوجهی از خود نشان می دهند. من فکر می کنم نبود تعادل در این دو عرصه، منجر به آسیب دیدن سینمای مستند دینی می شود، با این همه لازم است تاکید کنم که مستندهای بسیار قوی و خوبی هم در این سال ها خلق شده اند که خلأ اشاره شده را تا حد زیادی پر کرده اند و در مجموع سینمای مستند در فضای انقلاب و عرصه دین، رشد چشمگیری کرده وشکوفا شده است.

● نمونه شاخصی از این شکوفایی مدنظر تان هست که بخواهید به آن اشاره کنید؟

بله، تا جایی که به خاطر می آورم، مستند «کربلا، جغرافیایی به وسعت یک تاریخ»، ساخته آقای داریوش یاری، اثری بسیار شاخص است که به عنوان نمونه مستند دینی فاخر می توان به آن اشاره کرد. این مستند، بسیار هوشمندانه ودقیق تولید شده است، مفاهیمش به درستی پرداخته شده اند وبه لحاظ تکنیکی هم اثری بسیار قدرتمند وجاندار محسوب می شود.

● چه موانعی بر سر راه علاقه مندان به مستندسازی دینی وجود دارد؟ متاسفانه سینمای مستند، سینمای درآمدزایی نیست که تهیه کننده اش بتواند به بازگشت سرمایه امیدوار باشد.

این موضوع علت های مختلفی دارد. تجربه شخصی خود من به این شکل بود که با قرض گرفتن، فیلم را ساختم و با وجود حمایت هایی که مرکز سینمای مستند وتجربی از ما کردند، بخشی از آن قرض هنوز برنگشته است. مردم ما آشنایی زیادی با سینمای مستند ندارند وبیشتر مستندا با این نیت ساخته می شوند که روی آنتن شبکه های مختلف تلویزیون بروند.

● پیشنهادی برای احیای مستند و رونق آن دارید؟

در این وضعیت، طبیعی است که دستگاه های مختلف باید پای کار بیایند و البته این کار بسیار سختی است. خیلی وقت ها آثار به نتیجه نمی رسند و گاهی هم بودجه ها اصلا کافی نیستند. در گام نخست، نهاد ها باید به شکل هدفمند از تولید مستندهایی حمایت کنند که مربوط به حوزه خودشان است.

چند نماز صحنه و پشت صحنه مستند «مهدی که به دنیا آمد»

راه دیگر این است که سینمای مستند را هم، درست مثل سینمای داستانی که مردم در سالن ها به تماشایش می نشینند ودر پلستفرم ها آن را می بینند، به سمت اکران های مردمی هدایت کنیم تا آن ها با این گونه سینما بیشتر ارتباط برقرار کنند، البته از ذکر این نکته نیز نمی توان گذشت که از مستندسازهای کشور مان هم انتظار می رود آثار خود را به نحوی بسازند که برای مردم جذابیت داشته باشند.

در این باره من معتقدم که سینمای مستند یک برگ برنده هم دارد و آن، بهره مندی اش از حقیقت است. مردم این سینما را دوست خواهند داشت، زیرا می دانند که راوی حقیقت است وساخته و پرداخته ذهن فیلم ساز نیست. خو گرفتن شبکه ای از مردم به تماشای مستند، می تواند مستندساز را هم به کار جدی در این حوزه و بازگشت سرمایه امیدوار کند. کافی است مستندسازان یک بار بازگشت سرمایه خود را تجربه کنند.

از فیلم دوم وسوم، دیگر چرخ اقتصادی تولید آثار مستند، مستقل شروع به حرکت می کند و این حوزه می تواند روی پای خودش بایستد.

● مستندی که مردم برای تماشای آن حاضرند هزینه کنند، چه ویژگی مهمی باید داشته باشد؟

از یکی از بزرگان سینما، مطلبی با این مضمون نقل شده است که «سینمای مستند وقتی موفق می شود که با دستیابی به موفه های داستان گویی قدرتمند و برجسته ای مشغول فعالیت شود وسینمای داستانی هم در صورتی می تواند به شکوفایی برسد که به سینمای مستند نزدیک شود». رعایت این نکته در سینمای مستند ایران، می تواند اتفاقات بزرگی را رقم بزند.

● اوضاع مستندسازی در مشهد را چگونه ارزیابی می کنید؟

مستند در مشهد و خراسان، یکی از قطب های قدرتمند کشور را تشکیل داده است و در شهر ما مستندسازان جوان، توانمند و برجسته ای مشغول فعالیت هستند. همان طور که گفتیم، در مشهد هم ایجاد شبکه های تماشای مستند، می تواند در این هنرمندان انگیزه ایجاد کند واستعداد هایشان را به شکوفایی برساند، حتی می توان تصور کرد که در صورت به کار گیری راهبرد مناسب، مشهد به مهم ترین قطب مستندسازی کشور تبدیل شود.

ساخت مینی سریالی با محوریت سردار سلیمانی

سیروس مقدم «تور» را کلید زد

فیلم نامه مینی سریال «تور» که قرار است روایتی از تور نافرجام سردار حاج قاسم سلیمانی را بازگو کند، با همکاری سیروس مقدم در مرحله بازنویسی است.

به گزارش شهرآرا، این روزها پروژه های مختلفی در حوزه سینما و سریال های تلویزیونی با موضوع امنیتی وشهدا در حال ساخت است. از مهم ترین این پروژه ها، مینی سریالی مرتبط با سردار شهید حاج قاسم سلیمانی است که قرار است به مقطعی از زندگی این سردار بزرگ بپردازد وسیروس مقدم کارگردانی آن را به عهده دارد. این سریال که با تهیه کنندگی حامد عنقا پیش می رود، در حال حاضر آخرین روزهای پیش تولید را می گذراند و فیلم نامه اش با همکاری سیروس مقدم در حال بازنویسی است.

مهدی تقویان، مدیرعامل مؤسسه اندیشه شهیدآوینی، پیش از این در توضیحی درباره این مجموعه گفته بود: ما بنا داشتیم تولید اثر را با عجله در سال گذشته انجام دهیم، اما از این شتاب

اخبار هنری مشهد

فراخوان موکب قلم منتشر شد

فراخوان هنرمندان حسینی برای اجرا در موکب قلم منتشر شد. این موکب، میزبان هنرمندان در عرصه هنرهای تجسمی، گروه های سرود و نمایشی خواهد بود. موکب قلم با نام «عمود ۸۲۸»، از ۱۹ تا ۲۴ شهریور در جاده نجف-کربلا مقابل موکب حضرت صاحب الزمان (عج) برگزار می شود.

نمایش آثار «بی-دال» در نگارخانه ین بست

نمایشگاه گروهی نقاشی انتزاعی «بی-دال»، از ۱۱ تا ۱۶ شهریور در نگارخانه ین بست برگزار می شود. در این نمایشگاه، آثار نادر افشارزاده، فهیمه آقایی، ملیحه توسلیان و آد، آیناز جلابری، در یادریادار،

راحله زارعی، فرحناز شایسته، نگار علایی نژاد، علیرضا علیزاده، زهرا واحدی و آزاده یآوری به نمایش درمی آید. علاقه مندان می توانند بین ساعات ۱۷ تا ۲۱ به دیدن آثار این نمایشگاه بروند.

انتشار فراخوان جشنواره فیلم کوتاه خراسانگرد

فراخوان فیلم کوتاه دومین جشنواره بین المللی عکس و فیلم خراسانگرد منتشر شد. طبق این فراخوان، مهلت ارسال آثار تا ۱۵ شهریور امسال اعلام شده است. حامد پویان، سیدحسن ایزنللو ومحمدرضا پهلوان، داوران بخش فیلم کوتاه این جشنواره هستند.

هنر نمایشی بازیگر مشهدی در تهران

امیرحسین رضازاده، از هنرمندان تئاتر مشهد که چند سال پیش به تهران مهاجرت کرده است، در نمایش «احتمال تحقق آرزوی محال، نقش بازی خواهد کرد. این نمایش به نویسندگی و کارگردانی سجاد داغستانی تا آخر شهریور در خانه نمایش دای تهران روی صحنه می رود.

آثار سینماگران مشهدی پروانه ساخت گرفت

در ۱۰ ماه گذشته، ۵۳ عنوان فیلم، موفق به دریافت پروانه ساخت از اداره کل دفتر نظارت بر تولید فیلم سازمان سینمایی شده اند. به گزارش روابط عمومی سازمان سینمایی وسمعی بصری، از آبان سال گذشته تا کنون، پروانه ساخت ۵۳ فیلم در ژانرهای گوناگون را دفتر نظارت بر تولید فیلم صادر کرده است که از این تعداد، ۳۵ کارگردان و ۴۴ تهیه کننده حرفه ای هستند و ۱۸ کارگردان و ۴ تهیه فیلم اولی محسوب می شوند. باتوجه به اهتمام شورای پروانه ساخت به تنوع موضوعی در پذیرش آثار، به ژانرهای اجتماعی، کمدی، جنگی، عاشقانه، معمایی پلیسی، کودک و نوجوان، خانوادگی، تاریخی مذهبی، موزیکال، فانتزی، ورزشی و... توجه ویژه ای شده است. در میان تهیه کنندگان این آثار، چهره های شناخته شده مشهدی همچون فریدون جیرانی، سینماگر مشهدی و مهدی احمدی حضور دارند. فیلم های سینمایی «ستاره سینما» به کارگردانی عادل تبریزی و «به لطف شما» به کارگردانی علی خزاعی فرید، از کارگردانان سینمای مشهد، نیز در این فهرست دیده می شود.

قیمت بلیت سینما شناور شد

سیزد همین جلسه شورای راهبردی اکران با ریاست محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی کشور و با حضور مسئولان این عرصه در سالن شهیدآوینی سازمان سینمایی برگزار شد. در این نشست، مجوز شناور کردن قیمت بلیت

سینماها به هدف کمک به رونق بیشتر وتقویت اقتصاد سینماها به مدت سه ماه صادر شد. درباره پیشنهاد شورای صنفی نمایش برای نشان دادن فوتبال جام جهانی در سینماها، مقرر شد پس از هماهنگی معاونت ارزشیابی ونظارت سازمان با مراجع مربوط، با نظر مساعد شورای راهبردی اکران، این موضوع پیگیری شود.